

GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de Audit- en Rekeningcommissie
cc Raad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 13 februari 2026
ZAAKNUMMER 1945144
BEHANDELD DOOR Jeroen van Wieringen
TELEFOON (035) 629 2198

BETREFT Bestuurlijke reactie rapport BMC 'Financiële spelregels'

Geachte leden van de Audit- en Rekeningcommissie,

Hartelijk dank voor uw brief d.d. 23 december 2025 inzake de aanbieding van het rapport BMC 'Financiële spelregels' waarin u het verzoek doet tot een bestuurlijke reactie.

Wij zullen aan Uw verzoek gehoor geven en tegelijkertijd streven we ernaar om meer context te geven bij onze bevindingen, dan alleen sec een reactie op de adviezen zoals deze door BMC zijn geformuleerd. Wij zeggen hier met opzet: zoals deze door BMC zijn geformuleerd, omdat het college nog geen reactie van de ARC zelf op het rapport heeft mogen zien.

Allereerst hechten wij er aan om met u de ambitie te delen dat het samenspel rondom de financiële besluitvorming zo goed als mogelijk moet worden ingericht en uitgevoerd. In die inrichting moeten de afspraken en de instrumenten transparant, kwalitatief voldoende en volledig zijn. In de uitvoering is een mate van rolvastheid, elkaar weten te vinden en aan te spreken belangrijk. Juist daarom betreuren wij het om te lezen dat u het gevoel heeft dat er een verschil van interpretatie is over de spelregels. Het college herkent dat discussies in de praktijk soms verschuiven van de inhoud naar de techniek en dat dit bij raadsleden het gevoel kan opwekken dat het politieke gesprek wordt vermeden. We nemen dit signaal serieus.

Inleiding

Voorop staat wat ons betreft de erkenning dat er weinig zaken zo ingewikkeld zijn als de besluitvorming over de gemeentelijke financiën. Immers je neemt besluiten die gaan over de toekomst van Hilversum, zoals de investeringen. Maar ook over de dienstverlening van alledag en de lasten die we onze inwoners en ondernemers opleggen. Om dat op een ordentelijke manier te kunnen doen hebben we als belangrijkste basis de P&C-cyclus met daarin de verschillende instrumenten zoals bijvoorbeeld de voorjaarsnota, begroting en de eindejaarrapportage. Deze instrumenten moeten voor u bruikbaar zijn om kaders te kunnen stellen en uw controlerende taak uit te kunnen voeren. Voor dat samenspel hebben we een financiële verordening waarin de belangrijkste spelregels tussen raad en college zijn vastgelegd.

Zowel het BMC-rapport als eerdere uitspraken van onze accountant geven aan dat onze financiële verordening (mits juist toegepast) een goed instrument is met daarin heldere afspraken over het samenspel van raad en college. Dat is een goede basis om op door te bouwen. In dat kader hebben we inmiddels afgesproken dat eventuele aanpassingen in de financiële verordening naar aanleiding van de herindeling te kunnen doen op basis van een vergelijk tussen de modelverordening van de VNG, de financiële verordening van Wijdemeren en die van Hilversum.

In het rapport van BMC wordt ook geconstateerd dat hoewel de formele spelregels duidelijk zijn, deze niet bij ieder raadslid voldoende bekend zijn.

Informatievoorziening

Wij hebben in de afgelopen periode, mede naar aanleiding van de gesprekken met u, getracht de informatievoorziening aan u als ARC en aan de raad rondom de financiële verordening te verbeteren. Dit hebben we gedaan met het position paper, de financiële strategie en de Benen-op-Tafelsessie over financiën en de gemeentelijke organisatie. Daarnaast hebben we getracht om binnen de bestaande instrumenten zoals de eindejaarrapportage meer informatie in de toelichtingen op te nemen en waar nodig aparte besluiten voor te leggen, naast de voorstellen over bijvoorbeeld de overhevelingen. Op die manier streven we ernaar om de informatievoorziening te verbeteren en bij u het gevoel weg te nemen dat het college zich niet zou houden aan de afgesproken spelregels. Dat dit weleens is gepasseerd, dat vinden we net als u uitermate vervelend. Wij hechten er wel aan te stellen dat dit op zijn hoogst een incident is geweest maar zeker geen algemeen gebruik. Of de verbeteringen die we in de informatievoorziening hebben afgesproken ook daadwerkelijke het gewenste effect hebben in de dagelijkse samenwerking, kan alleen in de praktijk blijken.

In het afgelopen jaar hebben we afspraken gemaakt rondom de sturing op de 130% netto schuldquote. Bij investeringsvoorstellen nemen we het effect van het voorstel op de schuldquote op zodat u dit effect kent voordat u een besluit neemt. Het kader waarbinnen we dit doen is vastgelegd in de financiële strategie. Hierin en binnen het MPG nemen we ook de beïnvloedingsmogelijkheden op. Dit zijn relatief nieuwe afspraken, het college verwacht dat deze de raad meer in positie gaan brengen, met name bij de kaderstelling.

Elk jaar organiseren we rond de voorjaarsnota en de jaarrekening een technische sessie. Desgewenst kunnen we hierin meer aandacht besteden aan de (werking van de) formele regels.

Informele regels

Hetgeen onder de zogenaamde informele regels is beschreven in het rapport is voor het college lastiger te duiden. De voorbeelden die genoemd zijn, zijn voor raadsleden en collegeleden die al wat langer actief zijn waarschijnlijk beter herkenbaar dan voor leden met een kortere historie. BMC adviseert u deze nader te inventariseren en daarna op te nemen in de financiële verordening. Dat laatste is voor het college geen automatisme. Wij hebben onvoldoende kennis van deze informele regels om dit te kunnen beoordelen. Daarnaast willen we u er ook graag op attenderen dat het opnemen van spelregels zoals het

voorbeeld 'geen dekking, geen plan' voor het college weliswaar een hele heldere werkregel is, maar het de ruimte voor de raad kleiner maakt. Dat geldt ook voor het geschetste 'taboe' op de algemene reserve.

Timing en proces

Afspraken rondom het aankondigen en indienen van moties en amendementen horen wat ons betreft niet in een financiële verordening thuis. Het recht van amendement en het recht van motie horen bij de functie van raadslid en zijn van toepassing op alle terreinen van de raad en beperken zich niet tot de financiën. Ons inziens horen deze eerder thuis in het reglement van orde van de raad. Wel is het zo dat moties of amendementen voorzien worden van een ambtelijk advies alvorens het college er een standpunt over inneemt, en dit met de raad deelt. Om dit zorgvuldig te kunnen doen, is tijd nodig. Met name op ingewikkelde financiële vraagstukken met grote (beleids)gevolgen kan tijdsdruk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de advisering en daarmee de besluitvorming.

P&C cyclus

Met de P&C kalender geven we u elk jaar inzicht wanneer welke informatie door het college met de raad wordt gedeeld en aan de raad wordt voorgelegd. Jaarlijks kunnen deze momenten variëren bijvoorbeeld vanwege de recesperiodes. Daarom kunnen we op voorhand geen exacte aanbiedingsmomenten vaststellen. Met betrekking tot de actualisatie van het Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkeling (MPG) is al afgesproken dat deze vooraf aan de voorjaarsnota aan u wordt aangeboden.

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) wordt eenmaal in de 4 jaar geactualiseerd. Jaarlijks wordt de voortgang met de raad besproken middels "de voortgangsrapportage". Uit de voortgangsrapportage blijkt ook de financiële voortgang, wat de basis is voor een eventuele aanmeldingen in de voorjaarsnota. Wij zijn van mening dat deze werkwijze niet als zodanig in de financiële verordening thuishoort maar wel onderdeel is van het samenspel tussen raad en college.

Instrumenten

De voorjaarsnota en de begroting zijn de twee belangrijkste voorstellen die het college aan u doet met betrekking tot de financiën. Tussendoor ontvangt u raadsinformatiebrieven als er aanleiding voor is. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de mei- of septembercirculaire beschikbaar komt. Wij geven u dan altijd een overzicht van de financiële effecten. Belangrijke afwijkingen worden in de eindejaarrapportage gemeld, evenals als voorstellen voor overhevelingen. Bij beëindiging van projecten melden wij het als er budgetten vrijvallen. Ook over andere zaken streven wij ernaar om u steeds zo goed en volledig mogelijk te informeren, wat niet wegneemt dat een college altijd meer en tijdiger geïnformeerd is dan de raad.

Het college doet met deze documenten een voorstel aan de raad. De raad besluit. Dergelijk voorstellen komen niet uit de lucht vallen maar zijn onder andere gebaseerd op staand beleid, het coalitieakkoord en afspraken die eerder gemaakt zijn bijvoorbeeld over kostendekkendheid van bepaalde zaken, bijdragen aan de verbonden partijen/samenwerkingsverbanden of wettelijke verplichtingen. Het voorstel om nieuw beleid alleen aan de voorjaarsnota te koppelen beperkt het budgetrecht van de raad. De raad kan in principe bij elke raadsvergadering nieuw beleid vaststellen of de begroting wijzigen. Natuurlijk is dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het college zou het u niet adviseren om voorschriften hoe om te gaan met dit budgetrecht en wanneer u hierover wel of geen besluiten zou mogen nemen, vast te leggen in de financiële verordening. Als u dergelijke afspraken al zou willen vastleggen, is de financiële verordening daarvoor niet het juiste instrument.

Dekking en budgetrecht

Het vinden van dekking voor nieuwe voorstellen is ingewikkeld. Immers je moet het vaak zoeken binnen de lopende begroting of bij de voorjaarsnota. De raad heeft diverse mogelijkheden voor ambtelijke ondersteuning. [De verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning](#) gemeente is daarvoor de meest geëigende weg maar daar wordt relatief weinig gebruik van gemaakt. Toch is deze route wel de meest zuivere en biedt die de beste garanties voor de gewenste ondersteuning.

Bij het verlenen van ambtelijke ondersteuning kan slechts in beperkte mate worden meegedacht over mogelijke dekkingsmiddelen, omdat de verleende adviezen technisch van aard dienen te zijn. Op specifieke dekkingsvoorstellen zal technisch advies gegeven worden. De ambtelijke ondersteuning kan echter in mindere mate zelf dekkingsvoorstellen doen. Bij het doen van dekkingsvoorstellen is er immers altijd in meer of mindere mate sprake van politieke keuzes. Door een beroep te doen op deze verordening kunnen medewerkers rolvast adviseren en bijvoorbeeld toezien op een ordentelijke toepassing van de financiële verordening waarin bijvoorbeeld de spelregels over het schuiven tussen programma's zijn vastgelegd.

Cultuur

In het BMC-rapport wordt gesteld dat discussies in de raad vooral over de techniek gaan en minder over de inhoud. Voor technische vragen bestaat altijd de mogelijkheid tot het stellen van technische vragen. Bij de begroting en voorjaarsnota zijn daar specifieke planningen voor, op andere vergaderingen geldt er een tijdslot zodat de vragen kunnen worden beantwoord. Het inhoudelijke debat vindt vooral in de commissies plaats tijdens de oordeelsvorming, hierin heeft het college slechts een zeer beperkte rol. In de raad vindt het debat plaats naar aanleiding van eventuele moties en of amendementen, daarmee bepaalt de raad waar het debat over gaat.

Overig

De gemeente Hilversum staat aan de vooravond van een gemeentelijke herindeling met Wijdmeren. In dit proces voegen we twee financiële huishoudingen met twee sets aan spelregels samen. Voor dit jaar betekent dit dat er twee jaarrekeningen over 2026 worden opgesteld en voor de nieuwe gemeente een gezamenlijke kadernota en voor Hilversum een voorjaarsnota zoals te doen gebruikelijk. Dit is omschreven in de 'startnotitie harmonisatie financiën'. In de startnotitie staat: 'Wijdmeren en Hilversum besluiten over een gelijklopende kader voor de te consolideren begroting 2027. Hierin staan alle uitgangspunten (rentes, stelposten etc.) en harmonisaties'. Met het aannemen van de motie 25-137 is bepaald dat inhoudelijke keuzes, aanscherpingen of beleidsmatige aanpassingen pas in de tweede helft van 2027 worden genomen en niet bij de harmonisatie. Bij een deel van de huidige raads-/ARC leden van Hilversum bestaat wel de wens om in komende jaren altijd met twee aparte documenten, de kadernota en voorjaarsnota (in de zin van een eerste russenrapportage) te werken. Dit is echter nog geen formeel besluit. Het formele besluit hierover zal moeten worden genomen door de nieuwe raad, afhankelijk daarvan zal de financiële verordening hierop worden aangepast.

Conclusie

Concluderend is het college van mening dat de instrumenten die we met de raad hebben afgesproken in relatie tot de P&C-cyclus voldoende zouden moeten zijn om de raad in positie te brengen om weloverwogen besluiten te kunnen nemen over de financiën. In de afgelopen periode zijn er een aantal afspraken gemaakt die een deel van de in het rapport geconstateerde tekortkomingen moeten gaan ondervangen. Daarmee onderschrijven wij de aanbeveling om af te zien van een nieuwe set van budgetregels naast de huidige financiële verordening. Omdat een deel van de afspraken relatief nieuw is, en in de praktijk nog moet blijken of deze voldoende zijn, is het gesprek tussen college en ARC heel waardevol.

In lijn met motie-137 doet het college nu geen uitspraken over eventuele inhoudelijke keuzes, aanscherpingen of beleidsmatige wijzigingen ten aanzien van de financiële verordening. Deze laten wij bij de nieuwe raad in de tweede helft van 2027. Ondertussen blijven we sessies organiseren (aanbod gericht en op verzoek) om de financiële onderwerpen goed toe te lichten en van context te voorzien. Met de recente afspraken (o.a. MPG/IHP/Financiële strategie) verwachten we dat een deel van de zorgen die door u in het rapport zijn geadresseerd in de toekomst worden voorkomen. Hierover blijven we graag met u in gesprek en zijn we te allen tijde bereid om binnen de recent gemaakte afspraken en

aangenomen moties datgene te doen wat u helpt uw rol te kunnen vervullen als raadslid van onze gemeente en in het bijzonder als lid van de ARC.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top